

Posudek školitele
na disertační práci JUDr. Jiřího Muláka
„Základní zásady trestního řízení a právo na spravedlivý proces“

Disertační práce JUDr. Jiřího Muláka Základní zásady trestního řízení a právo na spravedlivý proces o rozsahu 307 stran textu je vypracována na aktuální a závažné téma české trestní politiky.

Český trestní řád se vyznačuje určitou zvláštností. V jeho úvodu jsou uvedeny základní zásady trestního řízení, to znamená nejdůležitější postuláty týkající se organizace trestního řízení a úpravy činnosti orgánů činných v trestním řízení. Jsou to jednoduše principy právní úpravy. Podobně je tomu například i ve slovenském trestním řádu.

Základní zásady trestního řízení jsou určité právní principy, vůdčí právní ideje, jimiž je ovládáno trestní řízení. Jsou projevem právně politického a právně filosofického přístupu k trestnímu řízení. V důsledku své povahy jsou pak základem, na kterém je vybudována organizace trestního řízení a úprava činnosti jeho orgánů. Vyjadřují mínění zákonodárce o nejučelnějším uspořádání trestního procesu. Ve svém souhrnu zásady v každém soudním procesu tvoří harmonickou, ucelenou soustavu, vnitřně jednotnou, jako celek sledující naplnění cíle příslušného řízení. Zásady se za tímto účelem vzájemně doplňují a podporují, takže aplikace některých z nich znamená často i aplikaci jiných a naopak porušení jedněch zpravidla vede k porušení i jiných zásad.

Význam základních zásad trestního řízení se v současnosti zvyšuje také proto, že podle konstantní judikatury Ústavního soudu za ústavně konformní soudní řízení lze pokládat jen takové, ve kterém obecný soud zcela a plně respektuje platné zásady procesního práva.

Otázka základních zásad trestního řízení je také kardinální, a to z různých hledisek, i pro budoucí rekodifikaci českého trestního práva procesního.

Otázka, jaký nový trestní proces v České republice chceme, je zdánlivě jednoduchá. Měl by to být proces funkční, rychlý, spravedlivý. Ostatně jiný než spravedlivý ani být nemůže, protože Evropský soud pro lidská práva zkoumá, zda v jednotlivých státech jsou principy spravedlivého procesu zachovávány, a platí to pro oba systémy, a jak systém kontinentální (inkvizičně akuzační), tak systém *common law*.

Bohužel ani po nejméně třiceti letech příprav nového trestního řádu nebyl v České republice vytvořen ani jediný koncept zcela nového trestního procesu, který by alespoň byl předložen Parlamentu České republiky k projednání.

Za této situace předkládá kandidát třisetstránkové vědecké pojednání o základních zásadách trestního řízení a o principech spravedlivého procesu. Shora uvedený kontext považuji za důležitý pro celkové hodnocení přínosu disertační práce. Kandidát se musel vyrovnat jednak s teoretickými otázkami koncepce trestního procesu podle české právní úpravy, ale musel vzít zřetel na evropský kontext, a zároveň i nastínit úvahy *de lege ferenda*.

Disertační práce JUDr. Jiřího Muláka byla vypracována v rámci doktorského studia v oboru Trestní právo, kriminologie a kriminalistika, který kandidát úspěšně absolvoval, když během studia splnil všechny studijní povinnosti předepsané studijním plánem (samozřejmě až na obhajobu disertační práce).

Během doktorského studia kandidát sepsal, předložil a úspěšně obhájil rigorózní práci a složil také rigorózní zkoušku, a tím získal titul JUDr.

Aktivně se účastnil vědeckých konferencí a setkání.

Vykazoval náležitou publikační činnost, a to nejen v českých, ale i zahraničních pramenech.

O tématu základních zásad trestního řízení publikoval několik článků a studií, takže předložená disertační práce rozhodně není jeho první odbornou prací na toto téma.

Přednosti i nedostatky disertační práce jistě zhodnotí oponenti. Z pohledu školitele mohu uvést jen několik stručných poznámek:

Je mi především sympatická snaha doktoranda pokusit se nalézt řešení ze situace, ve které se česká trestní legislativa nachází. Jedním z důvodů, proč nedošlo ještě k rekonstrukci trestního práva procesního, tedy vytvoření zcela nového trestního řádu, je chybějící obecná shoda na tom, co má být nosnou ideou nového českého trestního řádu. Lze to demonstrovat zejména na diskusích o základních zásadách trestního řízení.

Problémem je také skutečnost, že dochází i k pojmoslovným zmatkům, některé zásady trestního řízení nejsou ani jednotně chápány, ani jednotně interpretovány, což je možné doložit například na odlišném vnímání snad nejvíce skloňované zásady kontradiktornosti trestního řízení.¹ Tak například se v minulosti požadovalo, aby budoucí proces byl kontradiktorním ve smyslu zcela sporného řízení, což měla zaručit nová základní zásada trestního řízení zásada kontradiktornosti (doplněná o formální důkazní břemeno státního

---

¹ Například Fenyk, J. Zásada kontradiktornosti v trestním řízení anglosaského a kontinentálního typu. In Fenyk, J. *Pocta Dagmar Císařové k 75. narozeninám*. Praha: LexisNexis CZ, 2007, 9-16. ISBN 978-80-86920-25-2. ; Veverka, V. Budoucnost zásady kontradiktornosti v českém trestním procesu a rekonstrukce trestního řádu. *Trestní právo*. 2017, 21(3), 33-39. ISSN 1211-2860.

zástupce). Tento požadavek ovšem ze zásady kontradiktornosti nevyplývá, neboť to vyplývá z procesu adversárního typického pro angloamerický model trestního řízení.

Předložená disertační práce podle mého názoru má velmi pěknou odbornou i literární úroveň. Autor vycházel z bohatého seznamu odborných pramenů, často i cizojazyčných, což práci zhodnocuje. V práci použil adekvátních vědeckých metod, rozvíjí dosavadní poznatky publikované k danému tématu, přináší poznatky nové. Juristický rozbor je pečlivý, autor se opírá o řadu pramenů, správně argumentuje. Podle mého názoru svou úrovní převyšuje úroveň podobných kvalifikačních prací.

Předložená disertační práce je plně způsobilým podkladem pro ústní obhajobu.

Práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertační práce.

V Praze 3. 9. 2018

prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.,
školitel